

הם בבוא כדי לבטח את הארץ מפני הקומוניסטים, ולשם כך חייבים היו גם לדאוג לאספקת האוכלוסיה. לכן חיפשו (ומצאו) דרכים לפיתוח אוצר רותה הטבעיים של הארץ. הם הביאו מכונות חקלאיות ומדריכים מנוסים, ועתה, הפכו אלפי קילומטרים מרום בעים למקור חשוב באספקת מזונות עצמית ליוון, ומספקים את רוב תצרוכת יוון באורז. האדמות הללו מתאימות במיוחד לגידול זה מאחר שהן נמצאות לאורך נהרים ונחלים היוצרים מים מן המעינות הרבים שבהם.

באתונה עצמה אין יודעים על כך. הכול עסוקים בפוליטיקה. מי שאינו בעד הממשלה, נגדה. אין אנשים העומדים מן הצד, וזהו נושא חשוב מדי. בבתי הקפה, ובמלונות המפוארים, כמעט אינן יכול לשמוע יוונית. כאן שולטת השפה האנגלית. יחד עם הדוברים באו גם "מומחים". מומחים לכל המחלות של יוון: מי שדואג לאימון הצבא, ומי שדואג לחלוקת המזון, וגם המומחה לענייני תעמולה אינו חסר. פלאקאטים אמריקאים מוצגים לרוב בחלונות הראווה של העיר.

במרחק נסיעה של חצי שעה מהעיר, בצל הר פנטליקון, או על שפת הים בגליפאדא, מרוכזים רוב בתי מגורים של היועצים האמריקאים. לשם הונומתי גם אני לבלות סוף-שבוע. זה היה עולם שונה לחלוטין מזה שהכרתי בעיר עצמה. בתים נאים, גינות נוי והעיקר — אוכל. מניין מטעמי מים אלה ביוון הרעבה? פשוט מאוד: לאמריקאים יש חנויות מיוחדות, המקבלות את הספקתן ישירות מארצות הברית. כאן אין רמז שכול להזכיר את ה"פאידופוליס", עיר הילדים, שבהן חיים יתומים צעירים על לחם חסד. חוויה עמוקה היתה לי בקורי במחנה פליטים ליד העירה למיה. לרגע קט חשבתי כי אני נמצא בארץ, כה רב היה הדמיון בין מחנה זה לבין תריסר מחנות העולים הפזורים על פני ישראל היום. ציפיפתם של הצבא הבריטי, ובכל חדר גרות שלש או ארבע משפחות, אהלים צבאיים גדולים, ובהם דחוסים בני אדם ומטלטלים הדלים.

משם נסעתי לאי פלוס, מעבר תעלת קורינת, שתוקנה רק בשנת 1948, לאחר התבלה שהגרמנים חיבלו בה לפי ני עזובם את יוון, ב-1944. שם אכלתי במסעדת הלנה היפה. בעל המסעדה הראה לי בגאווה את ספר האורחים, בציניו את חתימותיהם של גרינג, גבלס והימלר — אנשים חשובים לשעבר.

פלאקאטים של מרשל בחלונות הראווה באתונה

התעמולה יומתת לקיבה



עונה בליות קריצת-עין רבת משמעות. מאז קבלו האמריקאים את האחריות ליוון לידהם, מגיע זרם בלתי פוסק של ציוד צבאי ומזון. (תכנית מאר-שאל). מאות מליוני דולרים זורמים לארץ העניה, המוקות דמיה והמורעבת. מה שלא הספיקו הנאצים להחרוב, החריבו היוונים עצמם.

יוון סובלת לא רק מצרות מלחמה, אלא מדלות יסודית. זוהי ארץ הררית, ששיטות עיבוד אדמותיה וסחף הגרמים והרוחות חשפו את צלעות ההרים. בכפרים רבים, אין האיכרים יכולים להפיק אף את צרכיהם החיוניים ביותר, אם כי כולם — מוקן עד נער, וגם הנשים — עובדים עבודת פרך. הם זקוקים לסעד האמריקאי, הניתן להם בצורת חלב משומר או הקצבות קמח.

אולם אותם גשמים ורוח שסחפו את אדמת ההרים, ריכזו אותה למרגלותיהם. במרוצת אלפי השנים, נהנו שטחים נרחבים של אדמה דשנה במקומות שם היה ים. אך אדמות אלו אינן מנוצלות בגלל חוסר הידיעה הטכנית הדרושה, כי האיכרים רגילים לחיות בהריהם ולראות את מקורות חיהם מדוללים. הם הסתפקו במעט קמח שקנו מן העיר ובתוצרת עזיהם.

עד שלפני שנתיים באו האמריקאים.



קצינים בריטיים מאמנים את המגויסים היוונים להתעמלות מאיימת על השמאל



הארץ המדולדלת. אשר כל גבר ששי בה חייל. וכל משפחה ששית — פליטה. חיה על קופסאות השימורים והתותחים של מארשאל...

יוון להפוך אותם ל- תומכי המשטר שיע או לקרב נגד חברי הקודמים.

יאני היה אחד מאלה. הוא נשאר כמעט שנה במחנה, כשסברו שלטונות המחנה כי הוא טור מרדנותי הכופ רות. נשלח ליחידה צבאית, לחום נגד שרידי הפרטיזנים ב- הרים. תקופת שרורו לא ארכה זמן רב, הוא נפצע ושוחרר.

עתה הוא "חי מאויר" וחולם על תפקיד ראש הממשלה, בין לגימות של קפה תורכי ש- הזמנתי עבורו.

אנו יושבים — ליד שולחן — אחד מני רבים — על מדרכה. בית-הקפה

עצמו נמצא מעברו השני של הכפר הגדולה ההומה מרוב תנועת אנשים ומכוניות. זוהי כבר החוקה, מרכז אתונה. מדי פעם, נראה מתקרב מלצר, מפלס נתיב בין מכוניות דוהרות, עם מגשו הנישא למרום, ומפית לבנה מ- קופלת על זרועו. פלא שאין מלצרים אלה נהרגים בדרכם מבתי הקפה, ה- נמצאים בסמטאות מעברה השני של הכפר, ואל שלחנות הערוכים בכל פנות הכפר.

כאן, בקרבת מקום, נהגו הנאצים להוציא את קרבותיהם להורג. כאן נהרגו 1180 נשים, גברים וטף, ביניהם הוריו של יאני. עתה שוב מטיילים חיילים ונעירות חמודות שלובי זרוע. אחד מכל ששה גברים היום חייל ביוון.

סביבנו יושב קהל רב, בעיקר גברים, אף כי השעה היא 10 בבקר. נדמה שאין יוון ברוכה בשפע עבודה. "אתה רואה את כל הגברים הללו," אומר לי יאני, "לו הייתי ראש הממשלה, הייתי נותן להם עבודה במשרדים שלי. הם כולם פאטריוטים טובים שנלחמו בעד הלאס, מולדתנו היפה, ועכשיו לא רק שנמאס להם לה- לחם, אלא שרובם כבר לא מסוגלים ללחמיהם. מגיע להם לחיות במנוחה." "וממה הם חיים?" שאלתי בתמיהה. "לא רציתי לשאול את יאני מניין הוא עצמו מתפרנס, פן ייעלב." "יש אמריקאים, קיריו (אדוני) הוא

(מיוחד להעולם הזה)

"לוא הייתי אני ראש הממשלה..." המדבר הוא יאני אנדרולאקיס צעיר משופם, בן 26, לבוש מכנסי צמר כחור לים, שפעם ודאי היה חלק מחליפת ערב אלגנטית, וחולצה צבאית אנגלית שנשארה לו משרותו הצבאית. כי ליאני יש עבר צבאי גדול.

בן 17, הצטרף לצבא היווני המלכותי בימי הפלישה האיטלקית לארצו. הוא הספיק לטעום את טעם הנצחון על האיטלקים והמפלה מידי הנאצים. לאחר כיבוש יוון, הצליח לברוח למצרים עם כמה מחבריו, ושם שוב הוכיח נס לשורות הצבא היווני המלכותי.

לאחר שנתיים של שירות באפריקה, התלהב לרעיון הקומוניסטי, נמנה עם "הברידה הקדושה" כמדבר מצרים המערבי, שהתמרדה בממשלה היוונית הגולה. לאחר שהוכרחה הברידה ה- קומוניסטית המתמרדת להכנע מחמת הרעב, נאסרו מנהיגיה והפרשה נשכחה. עם שחרור יוון, הוחזר יאני — עודו בצבא הוד מלכותו היווני — לארץ מולדתו. זה היה בשנת 1945.

הארץ היתה אז נתונה במאבק קשה בין הקומוניסטים שרכשו להם כוח — בלוחמים, בציד, ובאחדות הקהל — בזמן המלחמה נגד הנאצים, ובין ה- שלטון המלכותי, שזה עתה חזר מגלותו במצרים. קבוצות פרטיזנים חזרו קות החזיקו בהרים וכבשו עיר אחרי עיר, עד שהגיעו אף לכבוש את מחציתם של אתונה, הבירה.

יאני נמצא כי משפחתו הושמדה, כרעב ובחורב. הוא ערק מהצבא המלכותי, יחד עם רוב אנשי פלוגתו, והצטרף לכוחות הפרטיזנים באזור מקדוניה.

אחרי כמעט שנה בשורות הפרטיזנים, נשבה יאני בכפר אגראס, בהרי מקדוניה.

הוא ציפה למותו, אבל פתאום נקרא מתאר, ונדוד לו כי השנה היא 1947, וכי הממשלה מתגברת. האמריקאים שולחים נשק, אוכל, ציוד, דולרים, ו... יועצים אין ספור. הודיעו לו כי הוא יזכה ביחס טוב מכפי שמי גיע לו. הוד מלכותה, המלכה פרדריקה הואילה לשלוח אותו למקדוניה.

מקדוני — ("האי הארוך") היא אי סלעי שומם, חסר מים ותושבים שפרדריקה, מלכת היוונים, עשתה אי-תו לשדה-נסיון של רעיון "התעמולה המושיעה". לשם נשלחו חיילים שאהדו לשלטון היתה נתונה בספק כדי לעבור קורס אינטנסיבי נגד הרעיונות הקומוניסטיים. כשהצליח הנסיון, נשלחו לשם שבויים קומוניסטים, בנס-